

מה כמו שהפרט מפורש: פרי [ענבים],
ופפולת פרי [חומץ] —

אף כל דבר שהוא פרי [ענבי בוסר] ופפולת
פרי [ענבים מתולעים]⁽¹³⁾ הרי הוא בכלל
האיסור.

אבל עלין ולולבין שאינם כעין הפרט, אינם
בכלל האיסור.

אי, שמא תאמר, אולי כך יש לנו לדרוש,
ולומר:

מה, כמו שהפרט מפורש שהוא פרי גמור
— אף כל פרי גמור יאסר לנזיר.

אבל בוסר — שהם ענבים שלא נגמר
בישולם — לא יאסר בו הנזיר?!

אמרת [אמור את התשובה לשאלה זו
מעצמך]:

אם כן — שהפסוק בא למעט אף את הבוסר
— מה הניח לך הכתוב במשמעו שלא
אמרו?!

וכי יש לך למעט כאן ממידת "פרט כלל
ופרט" כל דבר שאינו כתוב במפורש?

"מכל אשר יעשה מגפן היין" — ריבה
הכתוב, כי משמע ממנו שאף העלין
והלולבין אסורים.

וכיון שתחילה מיעט הכתוב, ולאחר מכן
ריבה —

ריבה בכך הכתוב את הכל.

ומבאר רבי אלעזר מאי ריבה הכתוב? —
ריבה כל מילי, ואפילו עלין ולולבין.

ומאי מיעט? — מיעט שבישתא [זמורות
הגפן].

לפי שכך היא המידה לדרוש, כאשר הפסוק
נדרש בדרך של "מיעוטי ורביי".

ורבנן דרשי במידת כללי ופרטי:

"מיין ושכר יזיר" — הרי פרט.

"מכל אשר יעשה מגפן היין" — הרי כלל.

"מחרצנים ועד זג" — חזר ופירט.

הרי לך: "פרט וכלל ופרט" —

וכך היא המידה: "פרט וכלל ופרט" — אי
אתה דן אלא כל דבר שהוא כעין הפרט.⁽¹²⁾

השני: רבי אלעזר אינו דורש אלא מיעוט
וריבוי בלבד, ואילו את המיעוט "מחרצנים ועד
זג" שנכתב אחר הריבוי, אינו דורש כלל; וביארו
התוספות, שרבי אלעזר סובר כרבי אלעזר בן
עזריה הדורש את המיעוט השני כדי ללמד: אינו
חייב אלא על שני חרצנים זוג.

ואילו חכמים דורשים אף את הפרט
"מחרצנים ועד זג".

13. נתבאר על פי ביאור הגמרא בהמשך הסוגיא.

"לאסור יין מצוה כיין הרשות" וכפי שנתבאר
לעיל ד א, אלא מיעוטים הרבה נאמרו בפרשה
"חומץ יין וחומץ שכר לא ישתה, וכל משרת
ענבים לא ישתה וענבים לחים ויבשים לא
יאכל".

12. מתבאר מדברי הגמרא שבשנים נחלקו רבי
אלעזר וחכמים:

האחד: זה דורש ב"ריבוי ומיעוטי", ואלו
דורשים ב"כללי ופרטי".